

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>Razveza in ločitev

Izvirna jezikovna različica te strani [\[pt\]](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Swipe to change

portugalščina

Razveza in ločitev

Portugalska

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Na Portugalskem se lahko razveza zakonske zveze doseže sporazumno ali na podlagi tožbe.

Prvi način predvideva sporazum zakoncev v zvezi s prenehanjem zakonske zveze ter načeloma plačevanjem preživnine zakoncu, ki jo potrebuje, izvajanjem starševske odgovornosti v zvezi z mladoletnimi otroki in odločitvijo o družinskem domu.

Razvezo zakonske zveze na podlagi tožbe na sodišču zahteva eden od zakoncev na podlagi pravno ugotovljenih dejstev, ki ne glede na krivdo, pripisano zakoncema, dokazujejo nevdržnost zakonske zveze.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

V postopku sporazumne razveze zakonske zveze zakoncema ni treba razkriti razloga za vložitev zahtevka.

Razlogi za razvezo zakonske zveze na podlagi tožbe so tudi:

- (a) dejansko enoletno prenehanje življenjske skupnosti. Prenehanje življenjske skupnosti se za te namene šteje za dejansko, kadar zakonca ne živita več v skupnem gospodinjstvu in ga eden ali oba zakonca ne nameravata ponovno vzpostaviti;
- (b) sprememba duševnih sposobnosti drugega zakonca, kadar traja več kot eno leto in zaradi svoje resnosti ogroža možnost skupnega življenja;
- (c) odsotnost zakonca brez novic o njem za obdobje najmanj enega leta;
- (d) katero koli drugo dejstvo, ki ne glede na krivdo, ki se pripisuje zakoncema, dokazuje nevdržnost zakonske zveze.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:**3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);**

Z razvezo zakonske zveze zakonska zveza preneha. Razveza ima enake pravne učinke kot prenehanje zakonske zveze zaradi smrti, razen izjem, določenih v zakonodaji.

Učinki razveze zakonske zveze nastanejo, ko zadevna sodna odločba postane dokončna in pravnomočna, v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema pa veljajo od datuma vložitve tožbe.

Če se v postopku dokaže dejansko prenehanje življenjske skupnosti zakoncev, lahko kateri koli od njiju zahteva, naj učinki razveze zakonske zveze veljajo od datuma prenehanja življenjske skupnosti, kot je ugotovljen v sodni odločbi.

Kljub razvezi zakonske zveze lahko zakonec, ki je prevzel priimek drugega zakonca, ta priimek obdrži, če to ob upoštevanju navedenih razlogov odobrita drugi zakonec ali sodišče. Nekdanji zakonec lahko to odobri z notarsko listino, izjavo v postopku (v postopku evidentirana pisna izjava volje, ki jo izkaže stranka) ali izjavo pred matičarjem. Zahtevek za odobritev sodišča v zvezi z uporabo priimka nekdanjega zakonca se lahko vložijo v postopku razveze zakonske zveze ali ločenem postopku, tudi po tem, ko je bila razveza zakonske zveze že razglašena.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

V primeru razveze zakonske zveze nobeden od zakoncev ne more prejeti več, kot bi prejel, če bi bila zakonska zveza sklenjena na podlagi ureditve skupnega lastništva nad naknadno pridobljeno lastnino.

Vsak zakonec izgubi vse prejemke, ki jih je ali bo prejel od drugega zakonca ali tretje osebe v zvezi z zakonsko zvezo ali zakonskim stanom, ne glede na to, ali je bilo to sklenjeno pred sklenitvijo zakonske zveze ali po njej. Dajalec lahko določi, da prejemek pripade otrokom iz zakonske zveze.

Učinki razveze zakonske zveze v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema nastanejo, ko sodna odločba o razvezi postane dokončna in pravnomočna, vendar veljajo od datuma vložitve tožbe.

Če je v postopku dokazano dejansko prenehanje življenjske skupnosti zakoncev, lahko kateri koli od njiju zahteva, naj učinki razveze zakonske zveze veljajo od datuma prenehanja življenjske skupnosti, kot je ugotovljen v sodni odločbi.

Sodišče lahko da enemu od zakoncev na podlagi njegovega zahtevka v najem družinski dom, ki je skupna last ali last drugega zakonca, pri tem pa upošteva zlasti potrebe posameznega zakonca in interes zakonskih otrok. Pri najemu veljajo pravila za najem stanovanja, vendar lahko sodišče po zaslišanju zakoncev določi pogoje sporazuma in najem na zahtevo najemodajalca prekine, kadar poznejše okoliščine to utemeljujejo. Ureditev, ki je določena bodisi z odobritvijo sporazuma med zakoncema bodisi s sodno odločbo, se lahko spremeni v skladu s splošnimi pogoji nepravdnega postopka.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

V primeru razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti, razglasitve ničnosti ali razveljavitve zakonske zveze se ureditev v zvezi z otrokom, njegova preživnina in oblika plačevanja preživnine urejajo s sporazumom med staršema, ki ga odobri sodišče (ali matičar pri postopkih prenehanja življenjske skupnosti in sporazumne razveze zakonske zveze).

Če sporazuma ni, sodišče odloči v skladu z interesi mladoletnika, vključno z ohranitvijo tesnih odnosov z obema staršema, spodbujanjem in sprejemanjem dogovorov ali odločanjem, ki spodbuja številne priložnosti za stike z obema staršema in delitev odgovornosti med njima. Pravica do vzgoje in varstva mladoletnika se lahko dodeli kateremu koli od staršev, tretji osebi ali ustanovi za prevzgojo ali varstvo.

Za več informacij glej informativni list, ki se nanaša na „Starševsko odgovornost“.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Po razvezi zakonske zveze morata oba zakonca prispevati k svojemu preživljanju. Do preživnine sta upravičena oba zakonca, ne glede na vrsto razveze zakonske zveze. Iz očitnih razlogov pravičnosti se lahko pravica do preživnine zavrne.

Sodišče mora pri določitvi zneska preživnine upoštevati trajanje zakonske zveze, prispevek k družinskim financam, starost in zdravstveno stanje zakoncev, njuno poklicno usposobljenost in možnost zaposlitve, čas, ki ga bosta verjetno morala nameniti vzgoji skupnih otrok, njun dohodek in druge prihodke ter na splošno vse okoliščine, ki vplivajo na potrebe zakonca, ki prejema preživnino, in zmožnosti osebe, ki jo plačuje.

Sodišče mora dati prednost preživninskim obveznostim, ki se nanašajo na otroka preživninskega zavezanca, pred obveznostjo do nekdanjega zakonca, ki izhaja iz razveze zakonske zveze.

Prejemnik preživnine nima pravice zahtevati ohranitve življenjskega standarda, ki sta ga zakonca uživala med trajanjem zakonske zveze.

Za več informacij glej informativni list, ki se nanaša na „Preživnino“.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

S prenehanjem življenjske skupnosti zakonska zveza ne preneha, prenehata pa obveznost skupnega gospodinjstva in obveznost pomoči, ne da bi to posegalo v pravico do preživnine.

Kar zadeva premoženje, ima prenehanje življenjske skupnosti enake učinke, kot bi jih imelo prenehanje zakonske zveze.

Prenehanje življenjske skupnosti se konča s spravo zakoncev ali razvezo zakonske zveze.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Razlogi za prenehanje življenjske skupnosti, naj se ta konča na podlagi tožbe ali sporazumno, so smiselno enaki kot razlogi za razvezo zakonske zveze na podlagi tožbe.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Kot je navedeno v odgovoru na vprašanje 4, s prenehanjem življenjske skupnosti prenehata obveznosti skupnega gospodinjstva in pomoči, ne da bi to posegalo v pravico do preživnine. Kar zadeva premoženje, ima prenehanje življenjske skupnosti učinke, ki bi jih imelo prenehanje zakonske zveze.

Za prenehanje življenjske skupnosti se smiselno uporabljajo določbe o razvezi zakonske zveze.

Prenehanje življenjske skupnosti se lahko spremeni v razvezo zakonske zveze, čeprav ni pogoj ali faza v postopku razveze zakonske zveze.

Če v enem letu od dokončnosti in pravnomočnosti sodbe o prenehanju življenjske skupnosti (sporazumnem ali na podlagi tožbe) med zakoncema ni prišlo do sprave, lahko kateri koli od njiju zahteva, naj se prenehanje življenjske skupnosti spremeni v razvezo zakonske zveze. Če spremembo zahtevata oba zakonca, navedeni čas ni potreben in se sodba izda takoj.

Če spremembo zahteva eden od zakoncev, je drugi osebno ali po pravnem zastopniku pozvan, naj v 15 dneh vloži pritožbo – ki lahko temelji samo na spravi med zakoncema. Sodnik po predstavitvi dokazov odloči o pritožbi v 15 dneh.

Sprememba prenehanja življenjske skupnosti v razvezo zakonske zveze se lahko zahteva tudi na katerem koli matičnem uradu. Pri matičnem uradu je treba predložiti dejansko in pravno utemeljen zahtevek, pri čemer je treba zagotoviti dokaze in priložiti dokazila.

Nasprotna stranka se pozove, naj v 15 dneh vloži pritožbo, predloži dokaze in priloži dokazila.

Če pritožba ni vložena in se šteje, da so dejstva, ki jih je navedel tožnik, potrjena, matičar po preverjanju, ali so zakonske zahteve izpolnjene, razglasi zahtevek za odobren.

Če je vložena pritožba, matičar določi datum pravnega poskusa, ki mora biti v 15 dneh, odredi pa lahko tudi izvedbo pravnih dejanj in predložitev dokazov, potrebnih za preverjanje pravnih zahtev.

Če nasprotna stranka vloži pritožbo in se izkaže, da dogovora ni mogoče doseči, sta stranki pozvani, naj v osmih dneh vložita procesni vlogi in zahtevata predložitev novih dokazov. Zadeva se nato predloži prvostopenjskemu sodišču, ki je pristojno za zadevo na območju sedeža matičnega urada.

Ko je zadeva predložena sodišču, sodnik odredi predložitev dokazov in razpiše obravnavo.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

„Razveljavitev zakonske zveze“ pomeni prenehanje pravnih učinkov zakonske zveze s sklicevanjem na resne pomanjkljivosti, ki vplivajo nanjo.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Razveljavijo se lahko zakonske zveze, sklenjene v naslednjih okoliščinah:

- (a) če obstaja razlog za razveljavitev (absolutni ali relativni);
- (b) ob odsotnosti volje ali v primeru zavednosti na podlagi zmote ali prisile s strani enega ali obeh zakoncev;
- (c) brez navzočnosti prič, kadar se zahtevajo po zakonu.

Absolutni razlogi za razveljavitev, ki zadevni osebi preprečujejo sklenitev zakonske zveze s katero koli drugo osebo:

- (a) če gre za osebo, mlajšo od 16 let;
- (b) če gre za osebo z znano demenco, tudi v obdobju priselnosti, ali v primeru sodne prepovedi ali nezmožnosti zaradi duševne motnje;
- (c) če gre za osebo, ki še ni končala prejšnjega zakona, sklenjenega katoliško ali civilno, tudi če zadevni vpis v matični register ni bil opravljen.

Relativni razlogi za razveljavitev, ki zadevnim osebam preprečujejo medsebojno sklenitev zakonske zveze:

- (a) sorodstvo v ravni črti;
- (b) sorodstvo v drugem kolenu stranske črte;
- (c) svaštvo v ravni črti;
- (d) predhodna obsodba enega od zakoncev kot storilca ali sotorilca pri poskusu, tudi če ni bil uspešen, umora zakonca nasprotne stranke.

Zakonska zveza se lahko razveljavi zaradi odsotnosti volje:

- (a) če se ob sklenitvi zakonske zveze ena od strank ni zavedala svojih dejanj zaradi nenamerne nezmožnosti ali drugih vzrokov;
- (b) če je bila ena od strank zavedena glede fizične identitete nasprotne stranke;
- (c) če je bila izjava volje izsiljena s fizično prisilo;
- (d) če je bila izjava volje hlinjena.

Napačna izjava volje je upoštevna za namene razveljavitve samo, če temelji na bistvenih značajskih lastnostih drugega zakonca in je dokazano, da zakonska zveza brez nje razumno ne bi bila sklenjena.

Zakonske zveze, sklenjene pod moralno prisilo, se lahko razveljavijo, če se eni od strank resno in protipravno grozi in se upravičeno boji spolnega odnosa.

Če kdo zavestno in protipravno izsili izjavo volje od druge stranke z obljubo, da jo bo rešil nepredvidljive škode ali škode, ki bi jo povzročili drugi, to ustreza protipravni grožnji.

Izjava volje ob sklenitvi zakonske zveze pomeni domnevo, da se zakonca želita poročiti ter da njuna izjava volje ni dana v zmoti ali pod prisilo.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Razveljavitev civilne zakonske zveze, če sta jo obe stranki sklenili v dobri veri, učinkuje v razmerju do obeh strank in do tretjih oseb, ko zadevna sodna odločba postane dokončna in pravnomočna.

Če je zakonsko zvezo v dobri veri sklenil samo en zakonec, potem lahko samo ta zahteva ugodnosti zakonskega stanu in jih uveljavlja proti tretjim osebam, če to samo kaže odnos med zakoncema.

Šteje se, da je zakonec, ki se ob sklenitvi zakonske zveze upravičeno ni zavedal prevare, zaradi katere je ta nična ali razveljavljena, ali čigar izjava volje je bila izsiljena s fizično ali moralno prisilo, zakonsko zvezo sklenil v dobri veri.

Državna sodišča so izključno odgovorna za sodno poznavanje dobre vere. Dobra vera zakoncev se domneva.

Če je bila zakonska zveza razglašena za nično ali razveljavljeno, dobroverni zakonec po tem, ko odločba postane dokončna in pravnomočna, ali po evidentiranju odločbe obdrži pravico do preživnine.

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Pred začetkom postopka za razvezo zakonske zveze mora matični urad ali sodišče zakonca seznaniti z obstojem in cilji služb za družinsko mediacijo. Družinska mediacija je nesodni način reševanja sporov v okviru družinskih razmerij, pri katerem stranki z osebnim in neposrednim sodelovanjem ter ob pomoči mediatorja poskušata doseči dogovor.

Z uporabo tega alternativnega načina reševanja sporov je mogoče rešiti spore, ki izhajajo iz ureditve, spremembe in neizvajanja starševske odgovornosti, razveze zakonske zveze in prenehanja življenjske skupnosti, spremembe prenehanja življenjske skupnosti v razvezo zakonske zveze, sprave zakoncev, ki živita ločeno, dodelitve in spremembečasne ali dokončne preživnine, dodelitve družinskega doma, zavrnitve pravice do uporabe priimka drugega zakonca in dovoljenja za uporabo priimka nekdanjega zakonca.

Družinski mediator je strokovnjak, ki je pridobil licenco ministrstva za pravosodje[*Ministério da Justiça*] ter je pristojen za to, da neodvisno in nepristransko vodi razgovore, na katerih pomaga strankama doseči medsebojni sporazum.

Predlog za sporazumno razvezo zakonske zveze se vložijo pri matičnem uradu, razen v primeru sporazuma, doseženega v okviru postopka razveze zakonske zveze na podlagi tožbe, pri čemer je treba predlogu za sporazumno razvezo zakonske zveze priložiti podroben seznam skupnega premoženja, sporazum v zvezi s prihodnostjo družinskega doma, sporazum o plačevanju preživnine zakoncu, ki jo potrebuje, potrdilo o sodbi, ki ureja izvajanje starševske odgovornosti v zvezi z mladoletnimi otroki, če jih zakonca imata, ali sporazum o izvajanju starševske odgovornosti v zvezi z mladoletnimi otroki, kadar imata zakonca mladoletne otroke in sodišča prej o tem še niso razsodila.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Sporazumno prenehanje življenjske skupnosti in razveza zakonske zveze

Zahtevek za sporazumno prenehanje življenjske skupnosti in razvezo zakonske zveze sporazumno vložita oba zakonca na matičnem uradu. Zahtevku je treba priložiti naslednje dokumente:

- (a) podroben seznam skupnega premoženja z navedbo posameznih vrednosti, ali če se zakonca odločita, da bosta to imetje delila, sporazum o delitvi ali vlogo za pripravo takega sporazuma;
- (b) potrdilo o sodbi, s katero se ureja izvajanje starševske odgovornosti, ali sporazum o izvajanju starševske odgovornosti v zvezi z mladoletnimi otroki, kadar imata zakonca mladoletne otroke in sodišča prej o tem še niso razsodila;
- (c) sporazum o plačevanju preživnine zakoncu, ki jo potrebuje;
- (d) sporazum v zvezi z razpolaganjem z družinskima domom;
- (e) potrdilo o predporočni pogodbi, če ta obstaja.

Razen če iz predloženih dokumentov ni razvidno drugače, se šteje, da veljajo sporazumi za čas postopka in obdobje po njem.

Postopek sporazumnega prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze se začne z vložitvijo zahtevka, ki ga podpišeta zakonca ali njuna zastopnika, pri matičnem uradu. Zahtevku se priložijo zgoraj navedeni dokumenti in potrjen izvod izpisa iz poročne matične knjige.

Matičar po prejemu zahtevka povabi zakonca, da se udeležita razgovora, na katerem morajo preveriti, ali so izpolnjene pravne zahteve. Tam se zakonca tudi obvestita o obstoju služb za družinsko mediacijo; če se še vedno nameravata razvezati, se proučijo sporazumi, zakonca pa sta pozvana k njihovi spremembi, če ne varujejo ustrezno interesov enega od njiju ali otrok. V ta namen se lahko opravijo pravna dejanja in pridobijo dokazi. Če so izpolnjene pravne zahteve in upoštevani zgoraj navedeni postopki, matičar zahtevku ugodi.

Če se predloži sporazum o izvajanju starševske odgovornosti v zvezi z mladoletnimi otroki, se postopek posreduje državnemu tožilstvu na sodišču prve stopnje, pristojnem za obravnavo zadeve v okrožju, v katerem je matični urad, da bi se ta v zvezi s sporazumom izrekel v 30 dneh.

Če državno tožilstvo meni, da sporazum ne varuje primerno interesov mladoletnih otrok, ga lahko vložnika ustrezno spremenita ali predložita nov sporazum. V ta novi sporazum se javnemu tožilstvu omogoči nov vpogled. Če državno tožilstvo meni, da sporazum primerno varuje interese mladoletnih otrok, ali sta zakonca spremenila sporazum v skladu s pogoji, ki jih je določilo javno tožilstvo, se razglasi razveza zakonske zveze.

V primerih, ko se vložnika ne strinjata s spremembami, ki jih je določilo državno tožilstvo, in se še vedno nameravata razvezati, in/ali predloženi sporazumi ne varujejo zadostno interesov enega od zakoncev, se zahtevku ne ugodi, postopek razveze pa se posreduje sodišču v okrožju, v katerem je matični urad. Sodnik po prejemu zadeve prouči sporazume, ki sta jih predložila zakonca, ter ju pozove k njihovi spremembi, če ne varujejo interesov enega od njiju ali njihovih otrok.

Nato opredeli posledice razveze zakonske zveze v zvezi z vprašanji, ki jih zakonca nista spremenila. Če kateri od sporazumov ne varuje zadostno interesov katerega od zakoncev, lahko v ta namen in za proučitev predloženih sporazumov odredi izvedbo dejanj in predložitev potrebnih dokazov. Ob opredeljevanju posledic razveze zakonske zveze mora sodnik ne samo spodbujati sporazum zakoncev, ampak ga tudi upoštevati.

Nato se sporazumna razveza zakonske zveze razglasi in vpiše v ustrezn register.

Zahtevek za sporazumno prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze se predloži sodišču, če mu stranki ne priložita zgoraj navedenih dokumentov.

V tem primeru se zahtevek za razvezo zakonske zveze vložijo pri sodišču. Sodnik po prejemu zahtevka prouči sporazume, ki sta jih predložila zakonca, ter ju pozove k njihovi spremembi, če ne varujejo interesov enega od njiju ali njihovih otrok. Sodnik opredeli posledice razveze zakonske zveze v zvezi z vprašanji, o katerih se zakonca nista sporazumela, in lahko v ta namen in za proučitev predloženih sporazumov odredi izvedbo dejanj in predložitev potrebnih dokazov. Pri opredelitvi posledic razveze zakonske zveze mora sodnik ne samo spodbujati sporazum zakoncev, ampak ga tudi upoštevati. Nato se sporazumna razveza zakonske zveze razglasi in vpiše v ustrezn register.

Prenehanje življenjske skupnosti ali razveza zakonske zveze na podlagi tožbe

Tožbe za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze se vložijo pri družinskem sodišču, ali, kadar to ne obstaja, krajevno pristojnem okrožnem sodišču. Krajevna pristojnost je opredeljena glede na stalno ali začasno prebivališče vložnika (osebe, ki začne postopek).

Za prenehanje življenjske skupnosti se smiselno uporabljajo določbe o razvezi zakonske zveze.

Prenehanje življenjske skupnosti se konča s spravo zakoncev ali razvezo zakonske zveze.

Kateri koli od zakoncev lahko vložijo tožbo za razvezo zakonske zveze zaradi dejanskega enoletnega prenehanja življenjske skupnosti, spremembe duševnih sposobnosti drugega zakonca, ki traja več kot eno leto in zaradi svoje resnosti ogroža možnost skupnega življenja, odsotnosti zakonca brez novic o njem za obdobje najmanj enega leta, in drugih dejstev, ki ne glede na krivdo, ki se pripisuje zakoncema, dokazujejo nevdržnost zakonske zveze.

Prizadeti zakonec ima pravico, da pod splošnimi pogoji civilne odgovornosti in na rednih sodiščih zahteva odškodnino za škodo, ki jo je povzročil drugi zakonec.

Zakonec, ki je vložil tožbo za razvezo zakonske zveze zaradi spremembe duševnih sposobnosti drugega zakonca, mu mora plačati odškodnino za osebno škodo, povzročeno z razvezo zakonske zveze; zahtevek je treba vložiti v samem postopku razveze.

Če sta razloga za razvezo zakonske zveze sprememba duševnih sposobnosti drugega zakonca, ki traja več kot eno leto in zaradi svoje resnosti ogroža možnost skupnega življenja, ali odsotnost zakonca brez novic o njem za obdobje najmanj enega leta, lahko tožba za razvezo zakonske zveze vložijo samo zakonci, ki se sklicujejo na spremembo duševnih sposobnosti ali odsotnost drugega zakonca.

Če je zakoncu, ki bi lahko vložil tožbo za razvezo zakonske zveze, to prepovedano, lahko tožbo vložijo njegov pravni zastopnik z dovoljenjem družinskega sveta; če je pravni zastopnik drugi zakonec, lahko tožbo v imenu imetnika procesnega upravičenja vložijo kateri koli njegov sorodnik v ravni črti ali do tretjega kolena v stranski črti, če to prav tako dovoli družinski svet.

Pravica do razveze zakonske zveze se s smrtjo ne prenese, vendar lahko dediči tožnika nadaljujejo tožbo za namene zapuščine, če tožnik umre med postopkom; v enakem smislu se lahko tožba nadaljuje zoper dediče nasprotne stranke.

Sodnik po vložitvi zahtevka, če je tožba dopustna, določi datum pravnega poskusa, tožnik in nasprotna stranka pa se pozoveta k osebni udeležbi.

Če sprava ni uspešna, poskuša sodišče doseči soglasje zakoncev za sporazumno razvezo zakonske zveze. Če se soglasje doseže ali se zakonca kadar koli med postopkom odločita za sporazumno razvezo zakonske zveze, se smiselno nadaljuje postopek za navedeno vrsto razveze.

Če sodnik ne more pridobiti soglasja zakoncev glede sporazumne razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti, poskuša doseči dogovor zakoncev o preživnini in ureditvi izvajanja starševske odgovornosti. Po potrebi si prav tako prizadeva za dogovor zakoncev o uporabi družinskega doma med trajanjem postopka.

Stranki se lahko pri poskusu sprave ali na kateri koli drugi stopnji postopka dogovorita o sporazumni razvezi zakonske zveze ali prenehanju življenjske skupnosti, če so izpolnjene potrebne zahteve.

Če ena od strank ne da soglasja ali se izkaže, da sprava ni mogoča, sodnik pozove nasprotno stranko, naj v 30 dneh vložijo odgovor na tožbo; ob obvestitvi se nasprotni stranki izroči dvojniki prvotne tožbe.

Če ni znano, kje je nasprotna stranka, če so izčrpane vse možnosti, ki jih procesno pravo določa za njeno iskanje, in so se vse izkazale za enako neučinkovite, se datum, določen za spravo, razveljavi, nasprotna stranka pa se z javno objavo pozove k predložitvi odgovora na tožbo.

Po izteku roka za predložitev odgovora na tožbo se postopek nadaljuje v skladu s pogoji rednega postopka. Med postopkom se opredeli predmet spora in navede dokazna podlaga. Zaključna obravnava v tem postopku poteka hkrati s predložitvijo dokazov. Po koncu zaključne obravnave se zadeva konča in pošlje sodniku, ta pa v 30 dneh izda sodno odločbo.

Prenehanje življenjske skupnosti se lahko zahteva z nasprotno pritožbo, tudi če je tožnik vložil tožbo za razvezo zakonske zveze; če je tožnik vložil tožbo za prenehanje življenjske skupnosti, lahko nasprotna stranka prav tako vložijo nasprotno tožbo za razvezo zakonske zveze. V teh primerih je treba razglasiti razvezo zakonske zveze, če se ugotovi tožbenemu zahtevku in nasprotni tožbi.

Razveljavitev zakonske zveze

Razveljavitev zakonske zveze ni mogoče uveljavljati v nobenem primeru, sodno ali zunajsodno, dokler ni razveljavitev priznana s sodbo v posebnem postopku za ta namen.

Tak postopek se začne pri sodišču za družinske zadeve in mladoletnike s predložitvijo začetne vloge, v kateri se v obliki trditev strank opredelita stranki, opišejo ustrezna dejstva in na koncu navede zahtevek.

Procesno upravičenje za vložitev take tožbe je odvisno od podlage za zahtevek (*glej odgovor na vprašanje 8*).

Zahtevek za razveljavitev na podlagi razveljavitvenega razloga lahko zakonito vložijo ali postopek nadaljujejo zakonca ali kateri koli od njunih sorodnikov v ravni črti naprej in nazaj ali v stranski črti do četrtega kolena, dediči in posvojitelji zakoncev ter državno tožilstvo. Poleg njih lahko v primeru mladoletnosti, pravne prepovedi ali nezmožnosti, ki je posledica duševne motnje, zahtevek vložijo ali postopek nadaljuje tudi skrbnik ali varuh ter prvi zakonec storilca kaznivega dejanja v primeru bigamije.

Razveljavitev zakonske zveze zaradi prevare lahko zahtevata zakonca sama ali katera koli oseba, na katero je vplivala zakonska zveza. V drugih primerih odsotnosti volje lahko zahtevek za razveljavitev zakonske zveze vložijo le zakonci, brez volje katerega je bila sklenjena; v primeru smrti tožnika v času postopka pa lahko postopek nadaljujejo njegovi sorodniki, krvni sorodniki v ravni vrsti naprej in nazaj, dediči ali posvojitelji.

Zahtevek za razveljavitev zakonske zveze zaradi prevare lahko vložijo le zakonci, ki je bil žrtev prevare ali prisile, v primeru smrti tožnika v času postopka pa lahko postopek nadaljujejo osebe, ki so z njim v svaštvu, njegovi krvni sorodniki v ravni črti naprej in nazaj, dediči ali posvojitelji.

Postopek za razveljavitev zakonske zveze zaradi odsotnosti prič lahko začne le državno tožilstvo.

Postopek za razveljavitev zakonske zveze na podlagi razloga za razveljavitev se mora začeti:

(a) v primeru mladoletnosti, pravne prepovedi ali nezmožnosti, ki je posledica duševne motnje ali hujše duševne bolezni, kadar zahtevek vložijo pravilno nesposobna oseba sama, v največ šestih mesecih po dosegu polnoletnosti, preklicu pravne prepovedi ali nezmožnosti ali prenehanju duševne bolezni; kadar vložijo zahtevek druga oseba, v treh letih po sklenitvi zakonske zveze, vendar nikoli po dosegu polnoletnosti, preklicu nezmožnosti ali prenehanju duševne bolezni;

(b) v primeru obsodbe za umor zakonca ene od strank v treh letih od sklenitve zakonske zveze;

(c) v drugih primerih v največ šestih mesecih po prenehanju zakonske zveze.

Le državno tožilstvo lahko začne postopek pred prenehanjem zakonske zveze.

Postopek za razveljavitev zaradi obstoječe še ne končane zakonske zveze se ne more začeti ali nadaljevati v času poteka postopka za razglasitev ničnosti ali razveljavitev prve zakonske zveze osebe, ki je bigamist.

Zahtevek za razveljavitev zakonske zveze zaradi odsotnosti volje ene ali obeh strank se lahko vložijo v največ treh letih po sklenitvi zakonske zveze, ali če se tožnik tega ni zavedal, v šestih mesecih po tem, ko je to izvedel.

Zahtevek za razveljavitev zakonske zveze zaradi prevare preneha, če se ne vložijo v šestih mesecih po prenehanju prevare.

Postopek za razveljavitev zakonske zveze zaradi odsotnosti prič se lahko začne v največ enem letu po sklenitvi zakonske zveze.

Zahtevku za začetek postopka mora biti priloženo potrjeno o vpisu v poročno matično knjigo, in, po potrebi (če je podlaga za zahtevek starost), potrjeno o vpisu zadevne stranke v rojstno matično knjigo.

Po roku za vložitev odgovora na tožbo se postopek nadaljuje v skladu s pogoji rednega postopka.

Šteje se, da je postopek razveljavitve rešen in da je zakonska zveza veljavna od trenutka sklenitve, če se pred dokončnostjo in pravomočnostjo razveljavitvene sodbe zgodi kaj od naslednjega:

(a) če otrok, ki se zaradi svoje starosti ni mogel poročiti, potrdi svojo zakonsko zvezo pred matičarjem in dvema pričama, ko postane polnoleten;

(b) če oseba, ki je pravno nesposobna ali nezmožna zaradi duševne motnje, potrdi svojo zakonsko zvezo pod pogoji iz prejšnjega odstavka, po preklicu nesposobnosti ali nezmožnosti oziroma v primeru neprištevnosti, po tem ko da neprištevna oseba sodno preveriti svoje duševno zdravje;

(c) če se prva zakonska zveza osebe, ki je bigamist, razglasi za nično ali razveljavi;

(d) če je odsotnost prič posledica upravičenih okoliščin, kot jih priznava matičar, če ni dvoma o sklenitvi zakonske zveze.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Da, ureditev brezplačne pravne pomoči velja za vsa sodišča, ne glede na vrsto postopka.

Za več informacij glej informativni list „Pravna pomoč“.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Da. V teh postopkih je vedno mogoča pritožba.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Če je bila zadevna odločba izdana v državi članici Evropske unije, ki ni Danska, se prizna tudi v drugih državah članicah v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003.

Če je bila odločba izdana na Danskem, velja poseben postopek pregleda sodb iz tujine.

Pri tem postopku, v katerem se z zahtevkom predloži dokument, ki vsebuje odločbo za pregled, je nasprotna stranka pozvana, naj v 15 dneh predloži odgovor. Tožnik lahko odgovori v desetih dneh po obvestilu o predložitvi odgovora. Ko stranki predložita vse svoje procesne vloge in so izpolnjeni nujni ukrepi, se strankama in državnemu tožilstvu zagotovi pregled vseh listin, pri čemer ima vsak na voljo 15 dni.

Za potrditev sodbe je potrebno:

- (a) da ne obstaja dvom o verodostojnosti dokumenta, na katerem temelji odločba, in o utemeljenosti odločbe;
- (b) da je postala pravnomočna v skladu s pravom države, v kateri je bila izdana;
- (c) da jo je izdalo tuje sodišče, ki mu pristojnost ni bila podeljena v nasprotju z zakonom, in ne vključuje zadev, za katere so pristojna izključno portugalska sodišča;
- (d) da ni mogoče sklicevanje na ugovor glede litispence ali primera na podlagi zadeve, za katero je pristojno portugalsko sodišče, razen če ni začetka postopka preprečilo tuje sodišče;
- (e) da je bil toženec pod pogoji v skladu s pravom države izvornega sodišča pravilno vabljen, naj se udeleži postopka, ter sta bili v postopku spoštovani načeli pravice do obrambe in enake zaščite strank;
- (f) da ne vključuje odločbe, katere priznanje bi povzročilo jasno neskladnost z načeli mednarodnega javnega reda Portugalske.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Če se zainteresirana stran odloči, da bo predlagala priznanje odločbe v zvezi z razvezo zakonske zveze, prenehanjem življenjske skupnosti ali razveljavitvijo zakonske zveze, se v državah članicah Evropske unije, razen na Danskem, zahtevek vložijo pri sodišču za družinske zadeve. Krajevno pristojno sodišče je določeno z notranjo zakonodajo države članice, v kateri se začne postopek za priznanje.

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

V skladu z nacionalnimi kolizijskimi pravili pri razvezi zakonske zveze in prenehanju življenjske skupnosti velja nacionalno pravo zakoncev. Kadar nimata enakega državljanstva, velja pravo, ki je v veljavi na območju, kjer imata običajno skupno prebivališče; kadar tega ni, pravo države, s katero je njuno družinsko življenje najtesneje povezano.

Če pa se v času zakonske zveze spremeni merodajno pravo, je podlaga za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze lahko le dejstvo, upoštevno v času, ko se je pojavilo.

Dodatne informacije

Dodatne informacije so na voljo na naslednjih spletiščih:

[Ministrstvo za pravosodje](#)

[Generalni direktorat za pravosodno politiko](#)

[Generalni direktorat za pravosodje](#)

[Generalni direktorat za socialo rehabilitacijo](#)

[Inštitut za registracijo in notarske zadeve, I. P.](#)

[Urad za alternativno reševanje sporov](#)

[Vrhovno sodišče](#)

[Pritožbeno sodišče v Coimbri](#)

[Pritožbeno sodišče v Évori](#)

[Pritožbeno sodišče v Lizboni](#)

[Pritožbeno sodišče v Portu](#)

[Pritožbeno sodišče v Guimarãesu](#)

[Uradni list](#)

[Podatkovna zbirka pravnih dokumentov](#)

Zadnja posodobitev: 30/04/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.